

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ ПРОЕКТ 42

СРЕЩИ СЪС СЕКТОР „КУЛТУРА“ – ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ

На 1 юли 2023 г. Националният фонд „Култура“ проведе среща с над 200 представители от Сектор „Култура“ в Заседателната зала на хотел „Интерконтинентал“ в София. По-късно през същия месец такава беше проведена и във Велико Търново (със съдействието на ТАМ). С помощта на колегите от държавните, общинските и частните културни организации, както и представители на местната власт, Националният фонд „Култура“ (НФК) успя да представи в подробности напредъка по Проект 42 на Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ). Участниците във форума имаха възможността да предложат своите виждания и притеснения, както и да се запознаят с философията и техническите детайли, свързани с процедурата. Срещата беше необходима, за да можем заедно да прецизираме условията, които да бъдат представени на отговорните органи по Плана, преди първите грантови схеми да бъдат публикувани за обществено обсъждане, на което повторно представителите на Сектор „Култура“ ще имат възможността, този път в конкретика, да направят своите предложения и да артикулират своите разсъждения за Проект 42.

В настоящия текст Фондът предоставя ключови моменти от срещата, както и въпроси и отговори, като сме се опитали на популярен език, с минимално количество техническа терминология, да възстановим проведените срещи. Тъй като отделните схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са в процес на разработване и одобряване, възможно е да съществува разминаване между изготвяните илюстративни материали и финалните варианти на условията за финансиране.

- 1. НОРМАТИВНА УРЕДБА** – по Проект 42 от НПВУ НФК се води от нормативната уредба според Регламент на ЕС 651/2014 и 1407/2013, както и от националните Закон за закрила и развитие на културата, Закона за публичните финанси, Закона за държавните помощи, ПМС 80, ПМС 114, ПМС 157. Както е формулирана и защитена пред Европейската комисия от авторите на Проект 42, водещи специалисти в сектора, философията на Проекта се фокусира върху „реформиране на публичните разходи за култура чрез законодателна и административна реформа, децентрализация, увеличаване на компетенциите по отношение на цифровизацията“. Тук НФК работи по Мярка „Социално включване: развитие на културните и творчески сектори“.
- 2. СТРУКТУРА НА НПВУ относно Проект 42** – При провеждането на дейностите по Националния план за възстановяване и устойчивост НФК е под пряк контрол и управление на Дирекция „Национален фонд“ към Министерството на финансите. НФК е във функция на Краен получател (КП, т.е. ползва средства по механизма, а не разпределя такива) за две вече проведени обществени поръчки – *Консултантски услуги за извършване на анализ и оценка на въздействието на действащото законодателство за НФК, както и изготвяне на предложение за законодателна промяна в правната рамка на НФК и Администриране и цифровизация на всички процеси в НФК*. НФК е и във функция на Структура за наблюдение и докладване (СНД, грантови схеми – НФК разпределя средства, а не ползва такива), като фокусът тук е растеж, устойчивост и конвергенция. Условно схемите по СНД могат да се разделят на такива за проекти и такива, свързани с развитието на местната власт в сферата на културата и изкуствата.

Разработването на тези схеми се основава на горната нормативна уредба и е еднотипно в техническата си част, в синхрон с условията по целия НПВУ, а не само свързаните с култура и изкуства. По отношение на „художествените критерии“ отделните схеми се различават. Подготовката по напредъка е факт по отношение на първите две схеми: „Български продукции от КТИ в платформите на отворените пазари на ЕС“ и „Създаване на български продукции и копродукции в сектора на КТИ“ (културни и творчески индустрии).

3. **ГРАНТОВИТЕ СХЕМИ** – „Български продукции от КТИ в платформите на отворените пазари на ЕС“ целѝ да подпомогне капацитета на българските КТИ за работа в европейски мащаб и да насърчи международното разпространение на български художествени произведения и културни продукти. („Отворен пазар“ е пазар, който задължително включва елемент на организираност под формата на специализирано събитие и насоченост към предлагане и купуване на съответен културен продукт или на предоставяне на културна услуга в сферата на изкуството и културата.) „Създаване на български продукции и копродукции в сектора на КТИ“ целѝ да осигури финансиране на проекти за създаване на български оригинални продукции, копродукции и европейски копродукции с трансгранично и мултикултурно участие.

4. ФИНАНСИРАНЕ, СРОКОВЕ, ДОПУСТИМОСТИ:

„Български продукции от КТИ в платформите на отворените пазари на ЕС“		„Създаване на български продукции и копродукции в сектора на КТИ“
2 400 000 лв. (Първа сесия: 1 800 000 лв. Втора сесия: 600 000 лв.)	ОБЩ БЮДЖЕТ НА ГРАНТОВАТА СХЕМА	22 534 000 лв. (Първа сесия: 5 633 500 лв., размерът за следващите сесии ще бъде уточнен в началото на 2024 г.)
80% срещу 20% По ПВУ: 80% Собствен принос: 20%	ИНТЕЗИТЕТ	90% срещу 10% По ПВУ: 90% Собствен принос: 10%
За проект > 100 000 лв. < 500 000 лв.	ПРАГОВЕ	За проект > 70 000 лв. < 142 000 лв.
Режим „ОРГО“ („Общ регламент за групово освобождаване“ – за група организации/предприятия) Режим „Де минимис“	ПРИЛОЖИМ РЕЖИМ	Режим „Де минимис“ (за частни организации) Режим „Непомощ“ (за държавни и общински организации, вкл. тези с частично държавно участие)
Първа сесия: начало: септември 2023 г. Втора сесия: начало: юни 2024 г. За кандидатстване: 2 месеца За реализация: 18 месеца	ИНДИКАТИВНИ СРОКОВЕ	Първа сесия: начало: септември 2023 г. Втора сесия: начало: февруари 2024 г. Трета сесия: начало: май 2024 г. Четвърта сесия: начало: октомври 2024 г. За кандидатстване: 2 месеца За реализация: 12 месеца
<ul style="list-style-type: none"> ✓ държавни, общински, регионални; ✓ търговски дружества; ✓ еднолични търговци; ✓ юридически лица с нестопанска цел; ✓ читалища; ✓ чуждестранни лица от ЕС, ЕИП и Швейцария с клон в България (с предмет/цел на дейност на културна организация според ЗЗРК за периода от 01.01.2020 г. досега) 	ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ държавни, общински, регионални; ✓ търговски дружества; ✓ еднолични търговци; ✓ юридически лица с нестопанска цел; ✓ читалища; ✓ чуждестранни лица от ЕС, ЕИП и Швейцария с клон в България

<ul style="list-style-type: none"> × Лица, за които са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура по ЗОП; × Лица, свързани по ЗПКОНПИ с НФК; <ul style="list-style-type: none"> × Кандидати в несъстоятелност/ликвидация; × Лица в неизпълнение на ЗДП; × в „затруднено положение“ и др. × Кандидати с неизпълнени договорни отношения с НФК 	НЕДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ	<ul style="list-style-type: none"> × Лица, за които са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура по ЗОП; × Лица, свързани по ЗПКОНПИ с НФК; × Кандидати в несъстоятелност/ликвидация; × Лица в неизпълнение на ЗДП; × в „затруднено положение“ и др. × Кандидати с неизпълнени договорни отношения с НФК
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Допуска се привличане на партньорски организации, които няма да получават средства по процедурата, и изпълнители на специфични дейности, заложен в проекта на кандидата, включително от медиен, технически и творчески характер. × Не се допуска партньорство, засягащо финансовото подпомагане по настоящата процедура 	ПАРТНЬОРСТВА	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Допуска се привличане на партньорски организации, които няма да получават средства по процедурата и изпълнители на специфични дейности, заложен в проекта на кандидата, включително от медиен, технически и творчески характер. × Не се допуска партньорство, засягащо финансовото подпомагане по настоящата процедура
<p>Културни и артистични образователни дейности (художествени или културни прояви и представления, фестивали, изложби и други подобни) за популяризирането, опазването и насърчаването на многообразието от форми на българско културно изразяване – предоставяне на професионална услуга в сферата на българското изкуството и културата:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Популяризиране на събитията по представянето; ✓ Създаване на дигитално портфолио; <ul style="list-style-type: none"> ✓ Превод и субтитри с цел представянето, вкл. симултанен превод; ✓ Графично оформление, печат, издаване и представяне, популяризиране и адаптиране към аудио платформи; ✓ Изработка на пояснителни материали с цел достъп до културния продукт на лица с увреждания; ✓ Едно или няколко представяния в рамките на отворените пазари пред професионална аудитория с цел 	ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Дейности, свързани със създаването и разпространението на български продукции и копродукции в сектора на КТИ.

<p>закупуването на представения продукт;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ предоставяне на професионална услуга в сферата на българското изкуство и култура; ✓ дейности по представяне на български продукции от сектора на КТИ в платформите на отворените пазари за изкуства в ЕС, съгласно Рег. ЕС 651/2014 и 1407/2013. 		
<ul style="list-style-type: none"> × дейности, на които е осигурено друго национално представяне на съответното изкуство с публични средства; × вече реализирани дейности или такива, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма. (избягване на двойно финансиране) 	НЕДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> × дейности, на които е осигурено друго национално представяне на съответното изкуство с публични средства; × вече реализирани дейности или такива, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма. (избягване на двойно финансиране)
<p style="text-align: center;">ПРЕКИ</p> <p>Необходими за изпълнението на допустимите дейности от предложението за изпълнение на инвестицията</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Оперативни разходи (такси за участие, акредитация, популяризиране на участието на културния продукт, наем на допълнителни пространства, оборудване и техника по обезпечаване на културния продукт, транспорт на произведения на изкуството и прилежащо оборудване и техника, транспорт на преките участници – дневни, нощувки, здравни и медицински застраховки, материали и консумативи, превод, субтитри, аудио и видео материали, целящи подпомагането на възприемането на културния продукт; ✓ Персонал, творчески и технически екипи на трудово правоотношение, привлечени творчески и технически екипи; ✓ Подобряване на достъпа за лица с увреждания 	ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ	<p style="text-align: center;">ПРЕКИ</p> <p>Необходими за изпълнението на допустимите дейности от предложението за изпълнение на инвестицията</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Оперативни и продукционни разходи (изработване и популяризиране на участието на културния продукт, наем на пространства, оборудване и техника по създаването на културния продукт, транспорт, дневни, нощувки, здравни и медицински застраховки, материали и консумативи, превод, субтитри, аудио и видео материали, целящи подпомагането на възприемането на културния продукт; ✓ Персонал, творчески и технически екипи на трудово правоотношение, привлечени творчески и технически екипи; ✓ Подобряване на достъпа за лица с увреждания <p style="text-align: center;">НЕПРЕКИ</p> <p>Необходими за изпълнението на допустимите дейности от предложението за изпълнение на инвестицията</p>

<p style="text-align: center;">НЕПРЕКИ</p> <p>Необходими за изпълнението на допустимите дейности от предложението за изпълнение на инвестицията</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Административни разходи (вкл. счетоводни услуги, одит, юридически услуги, ръководител, координатор, екип); ✓ Консултантски услуги от външни консултанти и услуги. 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Административни разходи (вкл. счетоводни услуги, одит, юридически услуги, ръководител, координатор, екип); ✓ Консултантски услуги от външни консултанти и услуги.
<ul style="list-style-type: none"> × Финансирани от други програми и инструменти на ЕС, от периодични национални бюджетни разходи, средства от държавния или общинския бюджет за дейност и издръжка; <ul style="list-style-type: none"> × Разходи за дейности за СМР; × Разходи за ДДС; × Представителни разходи; × Разходи за създаване или издаване на музика и литература; × За дейности, подпомогнати по ОРГО; <ul style="list-style-type: none"> × За вестници и списания; × Разходи преди сключването на договора. 	<p>НЕДОПУСТИМИ РАЗХОДИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> × Финансирани от други програми и инструменти на ЕС, от периодични национални бюджетни разходи, средства от държавния или общинския бюджет за дейност и издръжка; × Разходи за дейности за СМР; × Разходи за ДДС; × Представителни разходи; × За дейности, подпомогнати по ОРГО; × За вестници и списания; × Разходи преди сключването на договора.

5. ОЦЕНЯВАНЕ – предложеното оценяване по-долу разписва в схематичен вид критериите и процедурата (вж. *Въпроси и отговори* в края на този текст). Процедурата по набирането на оценители и оценка е разписана подробно в ПМС 114/2022 (чл. 10 и чл. 11).

ВИДОВЕ ОЦЕНКА	
ОЦЕНКА НА АДМИНИСТРАТИВНОТО СЪОТВЕТСТВИЕ И ДОПУСТИМОСТТА	ТЕХНИЧЕСКА И ФИНАНСОВА ОЦЕНКА
Критерии за оценка на административното съответствие на предложенията за изпълнение на инвестицията	Критерии за оценка на реалистичността, ефективността и допустимостта на всички предвидени разходи
Критерии за оценка на допустимостта на кандидата	
Критерии за оценка на допустимостта на дейностите по предложението за изпълнение на инвестицията	Критерии за оценка на качеството

6. ПРЕДСТОЯЩИ ЕТАПИ НА ПРОЦЕДУРАТА ЗА КАНДИДАТИТЕ – Съгласуване с Министерството на финансите
➔ Обществено обсъждане ➔ Обявяване на процедурата (подаване на кандидатури) ➔ Определяне на комисия (7 дена след приключване на подаването на кандидатурите) ➔ Класиране (до 3 месеца след назначаване на комисията) и обявяване на резултата ➔ Подписване на договор (вкл. обезпечаване на евентуални авансови плащания) ➔ Реализация на проектите ➔ Изготвяне на ФТО ➔ Проверка и приемане на ФТО ➔ Изплащане на сумите

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ

от срещите със Сектор „Култура“

	ВЪПРОС	ОТГОВОР
1.	Какво е определението за отворен пазар и пазар за изкуство?	<p>„Отворен пазар“ е пазар, който задължително включва елемент на организираност под формата на специализирано събитие и насоченост към предлагане и купуване на съответен културен продукт или на предоставяне на културна услуга в сферата на изкуството и културата. Включено е изричното изискване да няма национално представителство на съответния форум. В Проект 42 е вписано следното допълнение, че по грантовата схема „Български продукции от сектора на КТИ в платформите на отворените пазари за изкуства в ЕС“ се предвижда участие на български КТИ на отворените пазари в ЕС в [sic] Авиньон, Единбург, Кан, Берлин, Сан Себастиан, Локарно, Месе, Дюселдорф, Франкфурт, Залцбург, Венеция и др.</p> <p>Посоченото означава, че подпомагането се отнася единствено за събития, които имат насоченост към предлагане на пазарен принцип на културен продукт или към предоставяне на професионална услуга. Грантът обхваща представяне в чужбина, включително фестивал, което предвижда последващо закупуване и разпространение. Схемата не обхваща гостуване на чуждестранен театър с цел само популяризиране на българската култура, например.</p>
2.	Ще бъдат ли финансирани индивидуални творчески проекти?	<p>По грантова „Български продукции от сектора на КТИ в платформите на отворените пазари за изкуства в ЕС“ и схема „Създаване на български продукции и копродукции в сектора на КТИ“ са допустими културни организации по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата, както и еднолични търговци с предмет на дейност в сферата на културата, в този смисъл са допустим физически лица в качеството им на <i>едноличен търговец</i>. Физически лица ще бъдат допустими в обучителните програми част от грантовите схеми от Програма „Изграждане на културна администрация и оператори в КТИ“.</p>
3.	Какви са сроковете за реализация на индивидуални творчески продукти?	<p>Сроковете за реализация на проектните предложения по всички грантови схеми са определени в условията за кандидатстване и са уеднаквени за юридическите лица и едноличните търговци. По грантова схема „Български продукции от сектора на КТИ в платформите на отворените пазари за изкуства в ЕС“ е отчетено, че е необходим по-дълъг период за осъществяване на заложените дейности - 18 месеца, а по схема „Създаване на български продукции и копродукции в сектора на КТИ“ – 12 месеца.</p>
4.	Задължителен ли е копродуцентът?	<p>Не. Участието на копродуцент в проектната дейност не е задължително в нито една от грантовите схеми.</p>
5.	Възможна ли е колаборация между частна и държавна организация?	<p>Възможно е колаборирането на частна и държавна институция, ако е спазено ограничението за партньорство. Не се допуска партньорство, засягащо финансовото подпомагане по нея (не се допуска подялбата на финансиране между крайния получател и</p>

		партньори). Допуска се привличане единствено на партньорски организации, които няма да получават средства по процедурата и изпълнители на специфични дейности, заложен в проекта на кандидата, включително от медиен, технически и творчески характер.
6.	Собственият принос може ли да бъде нефинасов?	Собственият принос по грантовите схеми по ПВУ може да бъде само финансов. Ще бъдат задължителни разходооправдателни документи към всеки разход, включен в общата стойност на проектното предложение.
7.	В случай на липса на кандидати по грантова схема или остатък от общия бюджет по схемата ще бъдат ли прехвърлени средствата в друга схема?	Да. При евентуален недостатъчен брой кандидати и остатък на средства по дадена грантова схема сумата ще бъде прехвърлена към друга такава.
8.	Какви са изискванията към копродуцента?	В схема „Създаване на български продукции и копродукции в сектора на КТИ“ когато е включен копродуцент в проекта, този копродуцент, както и кандидатстващата организация, подлежи на оценка от експертна комисия. Не са допустими копродуценти, кандидатствали по други програми на НФК за реализирането на същия проект, за да се избегне двойно финансиране. Също така е недопустимо копродуцентът да се възползва от финансирането по проекта – финансирането е предназначено за разходване от кандидата.
9.	Възможно ли е да се включи в бюджета на проектното предложение разход, свързан с разписването на проект и подаване на документи?	По грантовите схеми е допустим разход за консултантски услуги.
10.	Има ли ограничение за разходите за реклама?	Процентното съотношение по разходите е единствено определено за продукционни и административни разходи.
11.	За какво се отнася срокът 01.01.2020 г.?	Изискването за допустимост на организации, създадени преди 01.01.2020 г., се отнася единствено за грантовата схема „Български продукции от сектора на КТИ в платформите на отворените пазари за изкуства в ЕС“. Допустими кандидати са културни организации по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата, както и еднолични търговци с предмет на дейност/цел в сферата на културата, създадени не по-късно от 01.01.2020 г. и осъществяващи устойчива културна дейност през целия период досега.
12.	Ще има ли конкурс за оценители?	В нормативната база е дадена възможност за организиране на централизиран конкурс за оценители от Министерския съвет на Р България. През настоящата година такъв конкурс за оценители по грантовите схеми по МПВУ не е обявяван.
13.	Има ли вероятност допустимият размер на финансиране да бъде увеличен по де минимис?	Режимът за предоставяне на минимална помощ е определен в европейски регламент, който не подлежи на промяна от Националния фонд „Култура“. Води се дебат за увеличаване на размера му, но към момента този размер е 200 000 евро за последните три календарни години.

14.	Какво е изискването за банкова гаранция? И необходима ли е такава за държавните и общинските културни институти?	Средствата по процедурата за успешните кандидати се предоставят след отчитане на предварително извършени допустими разходи. Когато крайните получатели заявят авансови плащания, НФК ще изисква те да представят обезпечение на авансовото плащане. Обезпечение за авансово плащане не се изисква от бенефициенти - държавни, общински и регионални културни институти. В останалите случаи плащанията са междинни и/или окончателни при отчитане на проекта.
15.	Възможно ли е организация, която е под шапката на юридическо лице, да кандидатства самостоятелно?	Възможно е, ако се създаде отделно юридическо лице (фондация, сдружение и пр.)
16.	Признават ли се непредвидени разходи и промени по разходи в хода на реализация на дейностите?	Чл. 28 ал. 1 от ПМС 114 урежда промените по договорите и в какви случаи те са позволени. Промени могат да се правят по мотивирано искане на крайния получател, ако не засягат основната цел на одобреното предложение, не водят до несъответствие с целите, дейностите, изискванията, посочени в условията, не водят до несъответствие с критериите за оценка, по които предложението е било оценено и без да се засяга равнопоставеното третиране на кандидатите за финансиране от Механизма.
17.	Може ли по грантова схема „Български продукции от сектора на КТИ в платформите на отворените пазари за изкуства в ЕС“ да се създаде дигитално портфолио?	Да. По тази грантова схема е допустимо създаването на такова с цел представяне на даден културен продукт на отворения пазар, за представяне на който се кандидатства.
18.	Грантова схема „Български продукции от сектора на КТИ в платформите на отворените пазари за изкуства в ЕС“ е програма за разпространение в чужбина?	Тази грантова схема целъ да подпомогне капацитета на българските КТИ за работа в европейски мащаб и да насърчи международното разпространение на български художествени произведения и културни продукти. Чрез нея се подпомага единствено явяването на форум, който представлява отворен пазар, а не всяко представяне на продукция в рамките на ЕС.
19.	Националният фонд „Култура“ ще оказва ли помощ при кандидатстване? Ще се направят ли работни срещи и по другите грантови схеми?	Чрез ИСУН 2020 кандидатите ще могат да задават допълнителни въпроси, а разясненията по зададените въпроси ще бъдат публикувани в системата и на интернет страницата на НФК в 10-дневен срок от получаването им. Разясненията ще бъдат публични, без да се посочва лицето, направило запитването. Да, предстои организирането и на други работни срещи в различни градове в страната, както и разработването на разяснителна кампания по техническото обезпечаване на кандидатстването (работа в ИСУН 2020).

РП, ДЦ, ЯА, ИТ, РК, СД, 07.2023

